

НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ТЕКСТІВ У НЕМОВНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.

Варяню Т.В.

Національний технічний університет України «КПІ»

Перш ніж розглянути всі аспекти такого питання як навчання читанню науково-технічних текстів, потрібно визначити, що таке вміння читати? Вміння читати означає володіти технікою читання, тобто миттєво впізнавати візуальні образи мовленнєвих одиниць та озвучувати їх (у зовнішньому мовленні або про себе). Будь-яка мовленнєва одиниця являється оперативною одиницею сприйняття. Нею може бути слово, словосполучення або складна фраза. Чим більша оперативна одиниця сприйняття, тим вища техніка читання, а звідси, і рівень розуміння тексту. Важливо зазначити, що впізнавання мовленнєвих одиниць повинно відбуватися, по-перше, при сприйнятті з першого разу і, по-друге, при сприйнятті кожного разу нових сполучень мовленнєвих одиниць, що характерно реальним текстам.

Вміння читати означає миттєво співвідносити лексичні одиниці та їхнє граматичне оформлення з їхнім значенням. Причому, мається на увазі безпосереднє (через рідну мову) розуміння семантичної сторони мовленнєвих одиниць. Таке розуміння у значній мірі базується на вмінні передбачати як зміст тексту, який читається, так і окремі граматичні форми.

Отже в навчанні читанню перед викладачем стоять наступні завдання:

- збільшити оперативну одиницю сприйняття;
- вчити студентів розуміти нові словосполучення відомих одиниць;
- вчити сприймати текст з першого разу;
- розвивати швидкість читання та вміння здогадуватися про значення невідомих одиниць;
- розвивати вміння розбиратися у логіко-змістовних зв'язках текстів різного характеру;
- вчити «ігнорувати» невідоме, якщо воно не заважає розумінню в цілому.

Відповідно до Навчальної програми з дисципліни «Іноземна мова професійного спрямування» студенти повинні засвоїти два види самостійного читання:

1. читання про себе з метою виділення основної інформації тексту;
2. читання про себе з метою виділення повної інформації тексту.

Читання про себе націлене на виділення змісту в тексті. Для цього необхідно розвивати вміння читати не по словам, а по синтагмам, що значно полегшує розуміння та підвищує швидкість читання.

Види читання відрізняються між собою цільовою установкою на об'єм отриманої інформації.

Завданням першого виду читання є навчання студентів отримувати інформацію під час читання, обходячи мовні складнощі й спираючись на знайомі словотворні елементи, а також на контекст.

Завданням другого виду читання є отримання повної інформації з тексту з певними мовними складнощами, про які не завжди можна здогадатися по контексту, а тому необхідно звертатися до словника. У зв'язку з цим рекомендується використовувати в процесі навчання читання як завдання, що розвивають мовний здогад, так і завдання, які напрацьовують вміння користуватися словником.

Читання наукових текстів з метою отримання основної інформації використовується, як правило, на аудиторному занятті. Методика навчання полягає у наступному:

- викладач пропонує студентам прочитати текст про себе й зрозуміти його зміст в цілому, спираючись на здогад;
- викладач обмежує час, за який студент повинен прочитати текст;
- викладач повинен націлити студентів на відокремлення у процесі читання головного від другорядного і надати критичну оцінку прочитаного;
- після читання тексту викладач здійснює контроль розуміння тексту студентами за допомогою розроблених завдань.

Читання текстів професійного спрямування з метою отримання повної інформації відбувається у процесі виконання домашньої роботи шляхом виконання передтекстових та післятекстових завдань.

Передтекстові завдання, включають надання відповіді на питання загального плану, виділення головної думки тексту. На виконання цих завдань не рекомендовано виділяти багато часу, вони повинні бути виконанні дуже швидко.

Післятекстові завдання концентрують увагу на деталях, які дозволяють глибше проникнути у зміст тексту, на складанні плану до прочитаного, надання заголовків до частин тексту, розподіл тексту на змістовні частини. Певний відсоток завдань повинен бути націлений на формування у студентів вміння виражати своє відношення до прочитаного.

Обидва види читання широко використовуються у професійній діяльності майбутніх інженерів, спеціалістів, і тому у процесі вивчення іноземної мови їхньому навчанню повинна бути приділена особлива увага.